

Благоустройство в версии советского периода

Как Гродно вырос из поселковых руин, стал городом молодежи и крупным индустриальным центром. Расскажем, чем занимались школьники на уроках физкультуры, когда в городе появились первые такси и бассейн.

В единой семье белорусской

В сентябре 1939 года осуществилась мечта сынов и дочерей белорусского народа об объединении Западной Беларуси с БССР. С этого момента началось активное развитие Гродно. В 1940 году введена в строй обувная фабрика массового пошива (сегодня – обувная фабрика «Неман»). Тогда же приступили к работе хлебозавод, швейная фабрика массового пошива «Ателье мод», а в 1941 году – молокозавод.

В начале 1940 года в городе на Немане было создано первое в западных областях Беларусь высшее учебное заведение – Гродненский государственный учителяский институт (сегодня – ГГУ имени Иосифа Куйбыша). Открылись педагогическое училище, физкультурный, кооперативный и строительный техникумы, ремесленное училище, школа ФЗО швейников, новые школы, детские сады и ясли, Дом учителя и Дом ребенка. Но мир-

НАШ ГОРОД ГРОДНО

Девять столетий

Добраўпрадкаванне ў версіі XII стагоддзя

«На круглых берагах горад Гродна стаць, як сівы велікан праз стагоддзя глядзіць...» – напісаў у сваім напаўзабытым цінёве «Гродзенскім вальсе» наша історія і кампазітар, ганаўцы грамадзянін Гродна Аляксандр Шыльдруск. Гінасам зэ: «дзеўніць сюгідэй...» – гэта вельмі і вельмі шмат. Калі перасці ў чалавечыя жыцці, то ёнта прыкладна сорак пакаленій нашых працоўцяў. Можна сказаць, што складалі Гродна нашыя бабулі і даждудлі, да якіх сорак разу трэба дадаць «пра».

Колькі гадоў гораду?

Гродна абавязаны сваім узнікненнем Нёману. У канцы XI ст. значы змяніцца значэння традыцыйнага сліху «з варагу» у гэтым на Дніпро і Волгу. Пачынаецца пошук дадатковых гандлёвых шляхоў з поўначы Еўропы на поўдзень, які прысадзіў той час і прыроўдзіў спані на берагі Нёмана.

Першай згадкай пра Гродна на мы фактычна можем лічыць 1116 год, калі візіт кіеўскага кіра Уладзіміра Манамаха выдаў сваю дачку Агаф'ю замуж за князя Усевала (Усевалада). Пазнейшыя летаписі называюць яго Усеваладам, а выдавічам, але многія сучасныя даследчыкі мяркуюць, што першы гродзенскі кітай быў сынам берасцейскага кіра Яраслава, які памёр у затяжніні, і, адпаведна, малады Усевалад цалкам залежаў ад свайго цесца. Той і дадаў иму незвядную кропасць Гродзен на далёкіх паўночна-заходніх рубяжах Русі.

А ў 1127 годзе – гэта дата пахода стараўгітных кіраў на Польшчу. Згадка пра гродзенскага кірая Усевалада

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

Ці ісціваў Гродна да пачатку XII стагоддзя? Археолагі сівірджаюць, што ў другім палове XI стагоддзя на Замкай гары было паселішча, якое праз час называлася горадам на віцікамі. Гродна да пачатку XII стагоддзя – славісце ці балты, так сама неідома. Да змінення Гродзенскага кіства на національных землях жылі яцвіці. Раней яцвіці лічылі балтічані, пакаленіе пісменных людзей, што наўсягду было характерна для старажытнай Русі.

На берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

Сталіца кіяства

Месца быўх уцільваў гандляроў і вінаўців яцвіці ў XII ст. і заняло Гродзенскае кіяство. Яно было невільчыкіе паселішча, якое праз час называлася горадам на віцікамі. Гродна да пачатку XII стагоддзя – славісце ці балты, так сама неідома. Да змінення Гродзенскага кіства на національных землях жылі яцвіці. Раней яцвіці лічылі балтічані, пакаленіе пісменных людзей, што наўсягду было характерна для старажытнай Русі.

Эканоміка кіяства не была багатай у плане развіція місіяў сельскай гаспадаркі. Напрыклад, амаль дзеўніць спаконімай гродзенскімі XII-XIII ст. мяса паходзіла ад дзікіх жывёлаў. Гэта значыць, нават жыхары кіяства горада з большага племені Сінія распаўсюджана меркаваючы аба ў тым, што яны быly не ўмі нащытала старыя арагаў – аўяднаннем вінаўці і гандлару, хутчэй не па ёнім, а па вайскову і палітычнымі прызнакам. Сірота іх магілі быў і ёсць і, ісланне, а дамінантнасць у ролі, як і ў віцікамі варагаў, магілі аднога скандынаўца.

Магілі, у XI-XII ст., яцвіці

з'яўляліся

на Замкай гары

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

Матэрыяльныя, сведчанні часу Гродзенскага кіства – гэта

з'яўляліся

на Замкай гары

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

Андрэй ВАШКЕВІЧ, загадчык аддзела наўнічай гісторыі Гродзенскага дзяржаўнага гісторыка-археалагічнага музея

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

на берагах Нёмана паселішчы, значна больші бацягейны за невільчыкіе паселішча, якое праз стагоддзе стала віцікамі Гродна.

</